

REMISSVAR KULTURSKOLEUTREDNINGEN SOU 2016:69

En inkluderande kulturskola på egen grund oktober 2016

Nordanstigs kommuns kulturråd avger följande synpunkter på kulturskoleutredningens betänkande SOU 2016:69.

Utredningen har på ett ambitiöst sätt tagit fram ett brett kunskapsunderlag om den kommunala kulturskolan och därmed beskrivit verksamhetens historik och nuvarande verksamhet och vilka hindren är för barns och ungas deltagande. Förslagen behandlar det som utredningen bedömer som kulturskolornas kärnverksamhet, dvs. den undervisning, de projekt och övriga verksamhet som genomförs på barns och ungas fria tid.

Utredningen presenterar förslag till en nationell strategi för den kommunala musik- och kulturskolan. Enligt direktiven ska utredningen bland annat lämna förslag och bedömningar som gäller hur staten kan bidra till att göra den kommunala musik- och kulturskolan mer tillgänglig och jämlik.

Utredningen visar på ett flertal sätt att en kulturskolelag vore mest verkningfullt som grund för att tydliggöra kulturskolans nationella intresse men man får samtidigt kalla fötter inför de ekonomiska konsekvenser som den s.k. finansieringsprincipen innebär att staten skall kompensera kommuner för ekonomiska konsekvenserna av statens lagstiftning och utredningen vågar därför inte utmana SKL och andra politiska intressen.

I stället föreslår utredningen nationella mål som vägledande för den kommunala kulturskolan samt ett antal sammanlänkade förslag. Efter tre år bör en utvärdering genomföras för att ta reda på vilken verkan förslagen har haft på barns och ungas tillgång till en inkluderande kulturskola på egen grund. Om utvärderingens resultat visar att tillgång till en jämlik och tillgänglig kulturskola fortsatt saknas och om det finansiella läget så tillåter, bör regeringen överväga att genom lagstiftning göra den kommunala kulturskolan obligatorisk.

Utredningen slår fast att:

- det är drygt 20 kommuner som inte haft kulturskola under en eller flera år sedan 1997
- främst kommuner med färre än 10 000 invånare och glest befolkade
- även andra faktorer som eldsjäl, tradition och politisk inriktning spelar roll
- i regeringens nationella strategi för tillväxt slås fast att kulturen i hög grad påverkar vår kreativitet
- Allt fler forskare ser kulturen som en av motorerna för samhällsutvecklingen
- flickor (65%) deltar i högre utsträckning än pojkar och då främst inom dans, sång och teater
- pojkar (35%) deltar mer i digitalt skapande, foto/film och i trakterande av vissa instrument
- idag står mellan 40 000 och 50 000 barn och ungdomar i kö. Långa väntetider leder till tappat intresse
- 2015 fanns det ca 224 000 elevplatser
- i en undersökning 2004 uppger bara 30% av musklärarna att de har ändamålsenliga lokaler.
- Barns- och ungdomars kulturvanor påverkas i stor utsträckning av boendemiljö och föräldrarnas utbildning
- Kulturskolorna betyder mycket för nyanländas utveckling i språk och social gemenskap

En sammanfattning av ovanstående är att klyftan i utbud av kulturmöjligheter skapar ett allt ojämlikare Sverige där skillnader för bl. a kulturskolor är en bidragande faktor.

De alltför passiva förslag som utredarna lägger kommer tyvärr inte att hjälpa denna stora orättvisa och misshushållning med stöd för varje barns-och ungdoms möjlighet att hitta sina inre resurser kommer att öka. En mycket stor kostnad för den enskilde och för hela vårt land.

Vi föreslår därför att:

- Varje barn och ungdom får en kulturcheck som de kan använda för att utveckla utbudet och möjligheterna till egen kulturutövning i sitt närområde. Genom checkarna blir det barnen och ungdomarna som själva får möjlighet att styra hur utbudet skall formas och påverkar på intet sätt självstyret i kommunen. Se punkt 5.1 i utredningen. Kvalitetskrav skall ställas för användningen av checkarna på samma sätt som görs idag och i enlighet med de nationella målen.
- Utredningens förslag om ett nytt Nationellt Kulturcentrum, utvecklingsbidrag, förstärkta utbildningsvägar, forskning, bidrag till nationell spetskompetens och till utvärderingar bör genomföras.

De nationella målen bör antas av riksdagen

En kommunal kulturskola ska:

- ge barn och unga möjlighet att lära, utöva och uppleva konstuttryck enskilt eller i grupp,
- bedrivas på barns och ungas fria tid,
- präglas av hög kvalitet och en konstnärlig och genremässig bredd med verksamhet inom tre eller flera konstuttryck,
- tillämpa en pedagogik som utgår från barnets egna erfarenheter och intressen,
- ge barn och unga goda förutsättningar att ha inflytande på verksamhetens utformning och innehåll,
- ha en hög andel pedagogiskt och konstnärligt utbildad personal,
- verka i för verksamheten anpassade lokaler med ändamålsenlig utrustning,
- aktivt verka för att kommunens barn och unga har kännedom om kulturskolan och ges likvärdig möjlighet att delta i dess verksamhet, och
- arbeta i bred samverkan och bedriva en utåtriktad verksamhet gentemot det övriga samhället.